Vedtak: 2. desember 2022
Publikasjon: 13. januar 2023

Offentlig
GrecoRC5(2022)2

FEMTE EVALUERINGSRUNDE

Forhindre korrupsjon og fremme integritet i sentrale myndigheter (topplederfunksjoner) og rettshåndhevende organer

OPPFØLGINGSRAPPORT

NORGE

Godkjent av GRECO
ved det 92. plenumsmøte (Strasbourg, 28. november-2. desember 2022)

GRECO
Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

INNLEDNING

1. Tema for den femte GRECO-evalueringsrunden er «Forhindre korrupsjon og fremme integritet i sentrale myndigheter (personer betrodd topplederfunksjoner, PTLFer) og rettshåndhevende organer».

2. Denne oppfølgingsrapporten vurderer tiltakene norske myndigheter har truffet for å gjennomføre anbefalingene i rapporten fra den femte evalueringsrunden om Norge som ble vedtatt av GRECO på det 86. plenumsmøte (26.-30. oktober 2020) og offentliggjort 15. januar 2021, etter norsk godkjenning (GrecoEval5Rep(2019)4).

3. I henhold til GRECOs forretningsorden[1] har norske myndigheter lagt frem en situasjonsrapport med informasjon om tiltak som er truffet for å gjennomføre anbefalingene i evalueringsrapporten. Denne rapporten ble mottatt 30. mai 2022 og fungerte, sammen med tilleggsinformasjon, som grunnlag for denne oppfølgingsrapporten.

4. GRECO valgte Sverige (med hensyn til topplederfunksjoner i sentrale myndigheter) og Albania (med hensyn til rettshåndhevende organer) for å utnevne rapportører for oppfølgingsprosedyren. De utnevnte rapportørene – Anna Olsson for Sverige og Adea Pirdeni for Albania – ble bistått av GRECO-sekretariatet i utarbeidelsen av denne rapporten.

5. Oppfølgingsrapporten undersøker gjennomføringen av hver enkelt anbefaling i evalueringsrapporten og gir en samlet vurdering av nivået på medlemmets oppfølging av disse anbefalingene. Gjennomføringen av eventuelle utestående anbefalinger (delvis eller ikke gjennomført) vil bli vurdert på grunnlag av en ytterligere situasjonsrapport som skal legges frem av myndighetene 18 måneder etter at denne oppfølgingsrapporten er vedtatt.

II. ANALYSE

6. GRECO la frem 14 anbefalinger til Norge i evalueringsrapporten. Oppfølging av disse anbefalingene behandles nedenfor.

Forhindre korrupsjon og fremme integritet i sentrale myndigheter (topplederfunksjoner)

Anbefaling i

7. *GRECO anbefalte at (i) målrettet opplæring i etikk, interessekonflikter og korrupsjonsforebygging systematisk gis til personer som er betrodd topplederfunksjoner i begynnelsen av ansettelsesperioden og regelmessig gjennom hele funksjonstiden; og (ii) det etableres et system for å sikre konsistent tolkning blant de som er ansvarlige for å gi råd om etiske spørsmål.*

[1] Oppfølgingsprosedyren for den femte evalueringsrunden reguleres av GRECOs forretningsorden med endringer. Se regel 31 revidert bis og regel 32 revidert bis.

8. Norske myndigheter opplyser at statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere (PTLFer) ved utnevnelse mottar en e-post fra Statsministerens kontor (SMK) med informasjon om relevant regelverk knyttet til etisk atferd, herunder lenke til Håndbok for politisk ledelse, som ble revidert i 2021 (Revidert håndbok), i lys av GRECOs anbefalinger. Revidert håndbok tar opp flere generelle spørsmål, beskriver rollen til medlemmer av den politisk ledelsen og inneholder de viktigste gjeldende lovbestemmelsene og retningslinjene som angår slike tjenestemenn. Den tar også opp relevante spørsmål før eller i forbindelse med tiltredelsen til en politisk lederstilling. Etter utnevnelsen av en ny regjering gir SMK også en obligatorisk endagsopplæring til alle PTLFer, som blant annet dekker saker knyttet til reglene om upartiskhet, begrensninger i retten til å inneha ekstrajobber, håndtering av gaver mottatt under tjenesten, reglene om journalføring, arkivering og offentliggjøring av dokumenter og konfidensialitet. Den nåværende regjeringen tiltrådte 14. oktober 2021 og en obligatorisk endagsopplæring for ministre, statssekretærer og politiske rådgivere ble gitt 16. oktober 2021. Den dagen de forlater regjeringens kontor, sender SMK PTLFen en e-post med henvisning til Revidert håndbok og spørsmål som er relevante for hans eller hennes avgang, som også beskriver, når det er hensiktsmessig, mulighetene for sluttvederlag. Den inneholder også en påminnelse om karantenebestemmelsene (restriksjoner etter ansettelsesforholdet opphører).

9. GRECO bemerker at når det gjelder del (i) av anbefalingen, ble det gitt en obligatorisk endagsopplæring til den nåværende regjeringen da den tiltrådte. Siden myndighetene ennå ikke har vist at PTLFer får opplæring regelmessig, vurderer GRECO denne delen av anbefalingen som delvis gjennomført. Når det gjelder del (ii) av anbefalingen, har myndighetene ikke gitt noen opplysninger.

10. GRECO konkluderer med at anbefaling i er delvis gjennomført.

Anbefaling ii

11. *GRECO anbefalte å (i) innføre regler/prinsipper og veiledning om hvordan personer som er betrodd topplederfunksjoner har kontakt med lobbyister og andre tredjeparter som ønsker å påvirke statlige prosesser og beslutninger, og (ii) bedre åpenheten om formålet med slik kontakt (formell og uformell), for eksempel identiteten til personen(e) som (eller på hvis vegne) møtet/møtene fant sted med og det spesifikke emnet/emnene i diskusjonen.*

12. Norske myndigheter rapporterer at all korrespondanse, herunder tekstmeldinger, innlegg i sosiale medier og lignende skriftlige dokumenter eller e-poster, med privatpersoner og bedrifter eller organisasjoner som hovedregel registreres i departementets journaler dersom korrespondansen gjelder departementets ansvarsområde eller virksomhet. I punkt 4.2 av Revidert håndbok, om regler for dokument- og informasjonsforvaltning, fremgår det at en PTLF er ansvarlig for å vurdere, fra sak til sak i lys av det faktiske innholdet, om korrespondanse mottatt fra en tredjepart er knyttet til hans/hennes ansvarsområde. Den mottatte korrespondansen er knyttet til en PTLFs ansvarsområde dersom den gjelder denne PTLFs statlige ansvarsområde eller virksomheten til departementet som PTLFen tilhører. Korrespondansen omtales ellers

som «forvaltningens saksdokument» og er underlagt registrerings- og arkivplikt samt lovgivning om rett til innsyn i informasjon med eventuelle begrensninger. Når et møte med privatpersoner eller bedrifter eller organisasjoner finner sted, skal det utarbeides en skriftlig oppsummering i samsvar med etablert praksis. Innkalling til møte kan offentliggjøres i henhold til offentlighetslovens bestemmelser. Det samme gjelder muntlig informasjon som skrives ned eller registreres.

13. GRECO bemerker at når det gjelder den første delen av anbefalingen, krever punkt 4.2 i Revidert håndbok at PTLFer registrerer og arkiverer all korrespondanse (tekstmeldinger, e-post, forespørsler på sosiale medier, brev og lignende) mottatt fra tredjeparter, også kalt «forvaltningens saksdokument», som er et skritt i riktig retning. Det er imidlertid ingen andre regler eller veiledning om hvordan PTLFer skal forholde seg til kontakt med lobbyister og tredjeparter. Videre overlates oppfølging av ovennevnte krav og vurderingen av hva som kan utgjøre «forvaltningens saksdokument» helt og holdent i PTLFers hender. Det er ingen administrative konsekvenser for ikke å registrere, arkivere eller utlevere "forvaltningens saksdokument". I slike tilfeller kan denne delen av anbefalingen ikke anses som mer enn delvis etterkommet. Når det gjelder anbefalingens andre del, forelå plikten til å registrere forespørsler om møter med tredjeparter i det offentlige systemet allerede på tidspunktet da evalueringsrapporten ble vedtatt (se avsnitt 66 i evalueringsrapporten). Selv om det utarbeides skriftlige sammendrag ved avslutningen av hvert møte mellom PTLFer og lobbyister og andre tredjeparter, som antagelig vil inneholde informasjon om identiteten til personen(e) som deltar på møtet og det spesifikke emnet/de spesifikke emnene som diskuteres, blir disse for eksempel ikke rutinemessig offentliggjort på nettet for å bedre innsyn, med mindre en forespørsel gjøres i henhold til offentlighetsloven. Situasjonen er den samme som den var da evalueringsrapporten ble utarbeidet. GRECO anser derfor ikke del (ii) av anbefalingen som etterkommet, heller ikke delvis.

14. GRECO konkluderer med at anbefaling ii er delvis gjennomført.

Anbefaling iii

15. *GRECO anbefalte å formalisere anvendelsen av reglene om inhabilitet for statsråder når de opptrer i egenskap av regjeringsmedlemmer, tilsvarende de som gjelder for dem i egenskap av leder av et departement.*

16. Norske myndigheter opplyser at Stortinget 17. juni 2022 vedtok lovforslag om endring av forvaltningsloven. Forvaltningslovens § 10 annet punktum er opphevet, og reglene om inhabilitet gjelder nå for statsråder når de opptrer som regjeringsmedlemmer (i statsråd, forberedende statsråd og regjeringskonferanser).

17. GRECO er positiv til endringene i forvaltningsloven som har gitt virkning for kravet i denne anbefalingen, og anser at denne anbefalingen er fullt ut etterkommet.

18. GRECO konkluderer med at anbefaling iii er gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Anbefaling iv

19. *GRECO anbefalte at (i) standarden for at personer som er betrodd topplederfunksjoner skal kunne beholde eller akseptere betalte eller ubetalte ekstrajobber, yrker, styreverv eller andre betalte oppdrag, endres til å forby slik aktivitet, med mindre personen har mottatt en skriftlig tillatelse basert på en veloverveid beslutning om at stillingen/aktiviteten ikke vil være til hinder for ordinært arbeid eller føre til spørsmål om interessekonflikter, og (ii) en slik tillatelse offentliggjøres for allmennheten.*

20. Norske myndigheter viser til at i det reviderte kapittel 4 av Reglementet om arbeidsvilkår for departementenes politiske ledelse (Reglementet), som nærmere utdypet i Revidert håndbok punkt 6.2, fremgår det at utøvelse av ekstra lønnet eller ulønnet virksomhet, herunder deltakelse i foredrag eller konferanser og publisering av presse- eller forskningsartikler, er underlagt skriftlig forhåndsgodkjenning fra statsministeren for ministre eller SMKs stabssjef for statssekretærer og politiske rådgivere, forutsatt at det er klart at den ekstra betalte eller ubetalte virksomheten verken vil så tvil om PTLFers upartiskhet eller hindre utøvelsen av den politiske ledelsens rolle. Det legges særlig vekt på om ekstrajobben kan medføre interessekonflikter i forbindelse med PTLFenes ansvar og plikter. Andre forhold av mer generell karakter kan imidlertid også innebære at det ikke er mulig å beholde eller påta seg ekstrajobber. De gjeldende retningslinjene i Statens personalhåndbok kan gi nærmere veiledning. For å sikre åpenhet om de ekstrajobbene som PTLFer er autorisert til å utøve, vil autorisasjonene bli publisert på nett (www.regjeringen.no).

21. GRECO er positiv til at PTLFers utøvelse av ekstrajobber har blitt gjort betinget av skriftlig forhåndsgodkjenning fra statsministeren eller SMKs stabssjef. Den skriftlige godkjenningen gis ved vurderingen av hver søknad, hvor det tas hensyn til kravene om at ekstrajobben verken skal hindre utøvelsen av den politiske lederposisjonen eller gi opphav til eventuelle interessekonflikter mv. Alle godkjenninger vil bli publisert på nett. Under disse omstendighetene anser GRECO denne anbefalingen som fullt ut overholdt.

22. GRECO konkluderer med at anbefaling iv er gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Anbefaling v

23. *GRECO anbefalte å utvikle generelle retningslinjer for å håndtere interessekonflikter som kan oppstå fra tidligere private aktiviteter når en person trer inn i offentlig tjeneste som topplеder, og når en person som er betrodd topplederfunksjoner forhandler om en ny stilling utenfor statstjenesten hvis forhandlingene skjer før offentlige verv forlates***.**

24. Norske myndigheter viser til at Revidert håndbok punkt 4.3 inneholder retningslinjer om inhabilitet fra å behandle en sak, herunder mulige interessekonflikter som følge av tidligere privat virksomhet. Blant eksemplene på situasjoner som nevnes der, for å utgjøre grunnlag for å vurdere en PTLFs kompetanse til å håndtere en sak, er «tidligere behandling av saken i en annen kapasitet, for eksempel med en tidligere arbeidsgiver» og «egen eller nær slektnings bånd til private bedrifter og organisasjoner, for eksempel tidligere eller fremtidige ansettelsesforhold». PTLFer har hovedansvaret for å vurdere

egen upartiskhet. Ved tvil skal de gi opplysninger til administrasjonen for å vurdere manglende upartiskhet, kompetanse og inhabilitet. Når det er tvil om en PTLF skal diskvalifiseres, kan administrasjonen/embetsverket be om en juridisk uttalelse fra Justisdepartementets juridiske avdeling. Håndboken beskriver også hvordan en sak skal håndteres etter at en PTLF er diskvalifisert fra å behandle en sak. I tillegg inneholder «velkomst-e-posten» som sendes til PTLFer på ansettelsesdagen (se avsnittet 8 ovenfor) også informasjon om karantene (restriksjoner etter ansettelsesforholdet opphører) som gjelder etter at man har forlatt stillingen. Denne informasjonen gjentas også i en egen e-post PTLFer mottar før de forlater stillingen, inkludert en henvisning til punkt 8.2 i Revidert håndbok.

25. Myndighetene la videre frem et sammendrag av en rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe, som hadde vurdert om det skulle foreligge en opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer til å oppgi tidligere oppdragsgivere og omfanget av oppdrag som gjaldt å fremme politiske eller forretningsmessige interesser i løpet av de siste to årene før tiltredelsen (se også evalueringsrapportens avsnitt 117). Arbeidsgruppen konkluderte med at en slik opplysningsplikt ville ha liten effekt på grunn av plikten til å bevare taushetsplikten om kontrakter og forretningsforbindelser samt opplysninger ervervet som følge av kontraktene og forretningsforbindelsene.

26. GRECO bemerker at punkt 4.3 i Revidert håndbok lister opp eksempler på forhold som vil føre til inhabilitet fra å håndtere en sak, hvorav noen allerede ble beskrevet i evalueringsrapporten (avsnitt 84-89). Anbefalingen krever imidlertid at det utarbeides retningslinjer, det vil si konkret og spesifikk veiledning eller prosedyrer som skal følges (se også avsnitt 171 i evalueringsrapporten), herunder for eksempel forklarende kommentarer og konkrete eksempler, for å håndtere situasjoner med interessekonflikter som kan oppstå som følge av «svingdør»-fenomenet. I dag er det bare fastsatt prosedyre for å håndtere en interessekonflikt (dvs. at PTLFer må ta stilling til egen kompetanse til å behandle en sak, og hvis de er i tvil, kan de be embetsverket om å vurdere spørsmålet om kompetanse/inhabilitet og, i siste instans, be om en uttalelse fra Justisdepartementets juridiske tjeneste). Det oppgis ikke noen annen konkret eller spesifikk veiledning for håndtering av interessekonflikter i Revidert håndbok. GRECO anser at denne anbefalingen ikke er mer enn delvis etterkommet.

27. GRECO konkluderer med at anbefaling v er delvis gjennomført.

Anbefalinger vi til viii

28. *GRECO anbefalte at:*

- *(i) statssekretærer og politiske rådgivere underlegges de samme opplysningskravene som statsråder; (ii) det overveies om samme informasjon skal kreves for ektefeller og forsørgede familiemedlemmer (underforstått at slik informasjon fra nære slektninger ikke nødvendigvis trenger å offentliggjøres); og (iii) opplysninger arkiveres elektronisk på en slik måte at muligheten for transkripsjonsfeil fra registratorens side elimineres (anbefaling vi);*

- *(i) håndhevbare sanksjoner vedtas for ikke å sende inn eller bevisst sende inn falske uttalelser i opplysningsrapportene; ii) det opprettes et formelt system eller formelle systemer for gjennomgang av erklæringer fra personer som er betrodd* topplederfunksjoner*; og (iii) de innsendte rapportene brukes til rådgivningsformål med hensyn til anvendelsen av reglene som omhandler inhabilitet, eksterne aktiviteter og stillinger og gaver (anbefaling vii); og*

- *standardene som er angitt angående interessekonflikter, inkompatibiliteter, eksterne aktiviteter, gaver og forbindelser med lobbyister og tredjeparter underlegges troverdig og effektiv kontroll og godkjenning (anbefaling viii).*

29. Norske myndigheter rapporterer at når det gjelder anbefalingene vi og vii, er en arbeidsgruppe – nedsatt av Statsministerens kontor, Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) – i ferd med å komme med forslag til gjennomføring. KDD er ansvarlig for gjennomføringen av anbefalingene vi og vii. Det er derimot ikke truffet tiltak for gjennomføring av anbefaling viii.

30. GRECO konstaterer at det er startet et innledende arbeid med hensyn til anbefalingene vi og vii. Det er ikke meldt om noe nytt når det gjelder anbefaling viii.

31. GRECO konkluderer med at anbefalingene vi til viii ikke er gjennomført.

Forhindre korrupsjon og fremme integritet i rettshåndhevende organer

Anbefaling ix

32. *GRECO anbefalte å innføre en koordinert policy for korrupsjonsforebygging og integritet for politiet, basert på systematisk og omfattende gjennomgang av risikoutsatte områder, kombinert med en regelmessig vurderingsmekanisme.*

33. Norske myndigheter informerer om at en policy for etikk og antikorrupsjon er godkjent av politidirektøren og har vært i bruk siden 30. juni 2022. Den inneholder blant annet nulltoleranseprinsipper for korrupsjon og interessekonflikter; planer for opplæring, bevisstgjøring og evaluering av relevante retningslinjer; varslingsprinsipper og analyse av varslersaker, klager fra befolkningen og disiplinære sanksjoner. Innenfor disse rammene utvikles det et registreringssystem som tilgjengeliggjør statistikk om bibeskjeftigelser og disiplinære sanksjoner, og det er et pågående fokus på risikobevissthet og internkontrollprosesser på risikoutsatte områder. En årsrapport bør bli et fundament for at politidirektøren skal kunne vedta oppfølgingstiltak og fungere som en kontrollmekanisme. Det er ventet at den første versjonen av rapporten publiseres i mars 2023. Politidirektoratet (POD) skal gi retningslinjer for opplæring og bevisstgjøring i forbindelse med denne årsrapporten.

34. Myndighetene viser også til at det i september 2022 ble etablert et etikk- og oppfølgingsteam i Politidirektoratet (POD), som møtes hver måned for innsamling og analyse av informasjon fra ulike kilder som grunnlag for årsrapporten og for å gi veiledning og bistand til de lokale enhetene innen etikk og antikorrupsjon**.** Teamet

rapporterer til visepolitidirektøren. Det er innført en rutinemessig beskrivelse av hvordan man sikrer læring av erfaringer når det gjelder gjennomgang av saker fra Spesialenheten for politisaker. Alle saker sendes til teamet og saker av nasjonal interesse for politiet sendes til kontaktpersoner i de lokale enhetene for oppfølging. Alle ansatte i politiet bes fylle ut en spørreundersøkelse, hvor 3 nye spørsmål om etikk og antikorrupsjon er lagt til. Undersøkelsen vil gjennomføres annethvert år, noe som vil gjøre det mulig å sammenligne og analysere utviklingen.

35. GRECO bemerker at en policy for etikk og antikorrupsjon i politiet er opprettet og under gjennomføring, med tanke på en gjennomgang av risikoutsatte områder. Disse retningslinjene vurderes regelmessig, spesielt gjennom det månedlige arbeidet til etikk- og oppfølgingsteamet og en undersøkelse som sendes annethvert år til alle politiansatte, som inkluderer spørsmål om etikk og antikorrupsjon. Dette er i tråd med anbefalingen.

36. GRECO konkluderer med at anbefaling ix er gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Anbefaling x

37. *GRECO anbefalte at gjennomføringen av de etiske retningslinjene støttes av en mer enhetlig, koordinert og omfattende tilnærming, blant annet ved (i) ytterligere å styrke interne opplæringsprogrammer og bevisstgjøringstiltak om integritet og yrkesetikk; og (ii) gi systematisk konfidensiell rådgivning om disse sakene.*

38. Norske myndigheter opplyser at det er satt i gang en prosess for gjennomgang av de etiske retningslinjene som studeres og gjennomføres av politidistriktene og sakkyndige enheter. Retningslinjene skal oppdateres innen mars 2023, sammen med e-læringskurs basert på oppdateringene i de etiske retningslinjene.

39. Myndighetene viser videre til at POD har bedt de lokale politienhetene fylle ut skjema om gjennomførte tiltak i risikoutsatte områder og opplærings- og gjennomføringsaktiviteter. Politimesterne vurderes etter oppfyllelsen av tildelingsbrevet. Basert på årsrapporten som presenteres for politidirektøren, skal det velges fokuspunkter for oppfølging av opplæring og bevisstgjøring. POD skal utvikle opplærings- og utdanningstiltak om etiske og praktiske dilemmaer som skal gjennomføres lokalt, og ett politidistrikt er i ferd med å utarbeide en video til opplæringsformål, til bruk på nasjonalt nivå.

40. GRECO tar til etterretning at de etiske retningslinjene og den påfølgende opplæringen er under bearbeidelse, og ser frem til å vurdere disse tiltakene når de er ferdigstilt. Det vises også til at politiet lokalt bes om å registrere tiltak i risikoutsatte områder og opplærings- og gjennomføringsaktiviteter. GRECO bemerker at det ikke oppgis noen informasjon om konfidensiell rådgivning. Siden det så langt ikke er opplyst om konkrete tiltak, kan ikke GRECO vurdere anbefalingen som gjennomført, heller ikke delvis.

41. GRECO konkluderer med at anbefaling x ikke er gjennomført.

Anbefaling xi

42. *GRECO anbefalte å iverksette ytterligere tiltak for å styrke integritetssakenes rolle i interne rekrutteringsprosesser, samt å gjennomføre integritetskontroller av ansatte i politistyrken med jevne mellomrom, avhengig av deres eksponering for korrupsjonsrisiko og påkrevde sikkerhetsnivåer.*

43. Norske myndigheter rapporterer at når det gjelder rekrutteringsprosedyrer, vil tiltakene bli styrket innen utgangen av 2022, slik at alle kandidater for ansettelse i politiet vurderes med hensyn til deres integritet og etikk i løpet av intervjuene. Videre vil de bli bedt om å bekrefte skriftlig at de har lest og forstått de etiske retningslinjene, og at de forstår sin plikt til å informere om enhver bibeskjeftigelse. Når det gjelder integritetskontroll i løpet av karrieren, viser myndighetene til at etikk og integritetsrelaterte forhold nå er en del av alle årlige medarbeidersamtaler, også når det gjelder politiledere. Det foreligger veiledninger for årlige medarbeidersamtaler, blant annet når det gjelder medarbeidersamtaler med politiledere. Disse inneholder spørsmål om etikk og integritetsrelaterte forhold. Overholdelse av disse tiltakene skal vurderes gjennom et konkret spørsmål i undersøkelsen rettet mot alle politiansatte annethvert år (se ovenfor).

44. GRECO bemerker at tiltak er truffet og vil tre i kraft innen utgangen av 2022 for å styrke integritetskontrollen både ved rekruttering av politipersonell og i løpet av karrieren. Det pekes på at etikk og antikorrupsjon bør inkluderes og diskuteres i regelmessige møter mellom politiledere og deres ansatte på politienhets-nivå, ifølge en kommende vurderingsveileder, og at overholdelse av dette tiltaket vil bli vurdert gjennom en regelmessig undersøkelse rettet mot alle politiansatte. GRECO ser frem til å analysere disse tiltakene når oversettelsen er tilgjengelig, og oppfordrer norske myndigheter til å gjøre dem gjeldende og obligatoriske så snart som mulig.

45. GRECO konkluderer med at anbefaling xi er delvis gjennomført.

Anbefaling xii

46. *GRECO anbefalte å utvikle et strømlinjeformet system for autorisasjon og registrering av ekstrajobber i politiet, kombinert med effektive oppfølgingstiltak.*

47. Norske myndigheter opplyser at et nytt digitalt verktøy for å søke og behandle søknader om ekstrajobber ble lansert i august 2022 i det norske politivesen, sammen med retningslinjer for søknader. Verktøyet er integrert med arkivsystemet og gjør det mulig å levere rapporter og statistikk, nasjonalt og per enhet. Alle ansatte i politistillinger vil bli bedt om å søke på ekstrajobber via dette nye verktøyet – innen utgangen av september 2022 var det sendt inn rundt 800 søknader gjennom verktøyet. Nytt regelverk utvikles i samarbeid med fagforeningene.

48. GRECO er positiv til det digitaliserte systemet som er utviklet for å søke på, autorisere og registrere ekstrajobber i politiet, sammen med riktig informasjon og retningslinjer. Dette systemet for strømlinjeforming er i tråd med anbefalingen.

49. GRECO konkluderer med at anbefaling xii er gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Anbefaling xiii

50. *GRECO anbefalte å gjennomføre målrettet opplæring og bevisstgjøringsaktiviteter om varsling på alle nivåer i politiets hierarki og kommandokjede.*

51. Norske myndigheter viser til at forbedrings- og avvikssystemet «Synergi Life» ble oppgradert i løpet av 2021, blant annet når det gjelder mulighetene for å registrere og sende varsler og kunngjøringer fra mobiltelefoner. Systemet er rettet mot alle ansatte i politiet. Det er satt i gang et e-læringskurs for å øke bevisstheten rundt systemet og de nye funksjonalitetene. Representanter fra POD har besøkt distriktene for å gi opplæring i bruk av det oppgraderte systemet. Våren 2022 besluttet myndighetene å gjennomgå ordningen for varslere og etablere en uavhengig ombudsmann for disse sakene. Dette har vært diskutert med fagforeningene. Partene er nå enige om å fokusere på opplæring og organisering av granskningsgrupper, evaluering av varslingshåndtering, intern evaluering av retningslinjene for varsling og eventuelt utvikling av nye retningslinjer.

52. GRECO påpeker at systemet som gjør det mulig å sende og registrere varsler om mulige kritikkverdige forhold fra politiets side ser ut til å bli bedre, slik at det kan fungere via mobiltelefon. Det er ikke klart hvorvidt endringene og varslene som dette systemet gjelder er rettet mot politiets atferd og aktiviteter. GRECO bemerker også at det har blitt organisert e-læringsaktiviteter rettet mot å øke bevisstheten innad i politiet, men det har ikke blitt fremlagt mer utfyllende informasjon om slike aktiviteter. Videre viser GRECO til at myndighetene har diskutert opprettelsen av en varslingsansvarlig ombudsmann, men foreløpig valgt å fokusere på andre aktiviteter innen politiet. Selv om disse tiltakene ser ut til å gå i riktig retning, mangler mer konkret informasjon.

53. GRECO konkluderer med at anbefaling xiii er delvis gjennomført.

Anbefaling xiv

54. *GRECO anbefalte å etablere nasjonal statistikk over disiplinære tiltak og videreformidle denne tydelig til offentligheten, samtidig som de berørte personene forble anonyme.*

55. Norske myndigheter melder at alle lokale enheter i politiet vil bli bedt om å registrere forhåndsdefinerte kategorier av disiplinærreaksjoner i arkivsystemet (WebSak). Dette verktøyet bør gjøre det mulig å opprette nasjonal statistikk over disiplinærtiltak, herunder utfallet av saken, begrunnelsen, hvilke kategorier av arbeidstakere som er involvert og begrunnelsen for å vedta et disiplinærtiltak.

56. GRECO bemerker myndighetenes intensjoner om å registrere på en systematisk måte disiplinære sanksjoner mot politifolk gjennom et nytt elektronisk system. De bemerker at det så langt ikke er fremlagt noen informasjon om publisiteten som bør gis til slik informasjon i dette systemet. Informasjonen som oppgis er begrenset til intensjoner som ikke har blitt omgjort til konkrete handlinger.

57. GRECO konkluderer med at anbefaling xiv ikke er gjennomført.

III. KONKLUSJONER

58. **I lys av det foregående konkluderer GRECO med at Norge har gjennomført tilfredsstillende bare fire av de fjorten anbefalingene i rapporten fra den femte evalueringsrunden.** Av de resterende anbefalingene er fem delvis gjennomført og fem ikke gjennomført.

59. Mer spesifikt er anbefalingene iii, iv, ix og xii gjennomført på en tilfredsstillende måte, anbefalingene i, ii, v, xi og xiii er delvis gjennomført og anbefalingene vi, vii, viii, x og xiv er ikke gjennomført.

60. Når det gjelder personer som er betrodd topplederfunksjoner (PTLFer), ble det gitt én dags opplæring til den nåværende regjeringen da den tiltrådte. Reglene om inhabilitet gjelder også for statsråder når de opptrer som regjeringsmedlemmer. PTLFers eventuelle utøvelse av ekstrajobber av har blitt underlagt skriftlig tillatelse, hvilket må verdsettes. Imidlertid er de samlede tiltakene som er gjennomført ganske begrensede. Selv om PTLFer har en forpliktelse til å registrere og arkivere all korrespondanse mottatt fra lobbyister og tredjeparter, er det ingen andre regler eller veiledning om hvordan PTLFer skal forholde seg overfor disse. Sammendragene av møter avholdt mellom PTLFer og lobbyister og tredjeparter blir ikke publisert på nettet for å bedre innsyn. Myndighetene må fortsatt gi periodisk opplæring til PTLFer om etiske spørsmål. Det er behov for konkrete og effektive tiltak for å utbedre andre mangler påpekt i evalueringsrapporten vedrørende svingdører, særlig konkrete og spesifikke retningslinjer for å håndtere interessekonflikter, finansielle erklæringer og innføring av effektive, forholdsmessige og avskrekkende ikke-strafferettslige sanksjoner for brudd på etiske standarder.

61. Når det gjelder rettshåndhevende organer, har det blitt innført en policy for etikk og antikorrupsjon i politiet, og det har blitt etablert et etikk- og oppfølgingsteam for å vurdere gjennomføringen av denne policyen. De etiske retningslinjene og den påfølgende opplæringen er under bearbeidelse. Det skal iverksettes tiltak for å styrke integritetskontrollen både ved rekruttering av politipersonell og i løpet av karrieren. Det er meningen å registrere disiplinære sanksjoner mot politifolk gjennom et nytt elektronisk system. Det er utviklet et digitalisert system for å ha oversikt over ekstrajobber i politiet. Det gjenstår å styrke varslingssystemet, blant annet gjennom god opplæring og bevisstgjøringsarbeid rettet mot alle politifolk.

62. I lys av det foregående bemerker GRECO at ytterligere fremskritt må gjøres i løpet av de neste 18 månedene for å oppnå et tilstrekkelig nivå av oppfølging av anbefalingene. I samsvar med regel 31 revidert bis, avsnitt 8.2, om forretningsorden, oppfordrer GRECO lederen for Norges delegasjon til å sende inn tilleggsinformasjon om gjennomføringen av de utestående anbefalingene (nemlig anbefalingene i, ii, v, vi, vii, vii, viii, x, xi, xiii og xiv) så snart som mulig, men – senest – innen 30. juni 2024.

63. GRECO inviterer norske myndigheter til å godkjenne offentliggjøring av denne rapporten så snart som mulig, og offentliggjøre den.